

prima instanță: M. Moraru

instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Rotaru și V. Harmaniu

DECIZIE

25 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii: Iurie Bejenaru, Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea și Ion Corolevski

examinând recursul declarat de către Consiliul raional Ungheni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nicolai Podolean împotriva Consiliului raional Ungheni cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, prin care a fost admis apelul declarat de Nicolai Podolean și a fost casată hotărârea Judecătoriei Ungheni din 12 noiembrie 2010, cu emiterea unei noi hotărâri,

c o n s t a t ă:

La 28 iulie 2008, Nicolai Podolean a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Ungheni cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul Nicolai Podolean a indicat că în anul 1941, împreună cu tatăl său, Trofim Podolean, și cu toată familia au fost deportați în Federația Rusă pe un termen de 20 ani, din motive de represiuni politice.

Tatăl, Trofim Podolean, a fost condamnat de un tribunal militar sovietic pe un termen de 10 ani și în același an, în 1941, a decedat în închisoare.

În anul 1990 toată familia a fost reabilitată.

În timpul represiunilor politice le-a fost confiscată toată averea de care dispuneau la acel moment ce consta din: 2 case de locuit, una veche și alta nouă, sarați pentru vite și tehnică agricolă, 3 cai, 100 de oi, 12 stupi cu albine, două vaci și doi viței, zece porci, 2 boi, 2 căruțe, plug, boronă, cultivator, semănătoare, rîșniță de mînă, mobilă și alte lucruri, în valoare totală de 500 000 lei.

Reclamantul mai invocă și faptul că în urma deportării și a suferințelor la care au fost supuși, le-a fost pricinuit și un prejudiciu moral pe care îl estimează la suma de 500 000 lei.

Familia a fost reabilitată, însă nu a fost despăgubită conform Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992.

Solicită, Nicolai Podolean, încasarea în beneficiul său din contul Consiliului raional Ungheni prejudiciului material în mărime de 500000 lei și a prejudiciului moral, de asemenea, în mărime de 500000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 12 noiembrie 2010, acțiunea a fost respinsă, indicîndu-se că reclamantul nu a prezentat în judecată lista bunurilor confiscate și valoarea acestora, precum și certificat de moștenitor legal, nedovedind că are dreptul să pretindă la averea părinților săi, în urma represiunilor politice (f.d. 153-154).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2012, a fost repins apelul declarat de Nicolai Podolean, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 12 noiembrie 2010 (f.d.211-212).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 noiembrie 2012, a fost admis recursul declarat de către Nicolai Podolean. A fost casată integral decizia Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2012, cu restituirea pricinii la rejudecare în instanța de apel, indicîndu-se că relațiile de rudenie dintre Nicolai Podolean și Mitrofan Podolean, represat politic în anul 1941 se confirmă prin răspunsul Comitetului Securității de Stat a RSSM nr.1-339 din 10 septembrie 1990 și nr. 1-340 din 10 septembrie 1992 a secției administrative Ungheni a Ministerului Afacerilor Interne. De asemenea, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 iunie 2009, cauza a fost restituită la rejudecare în judecătoria Ungheni, în urma admiterii recursului declarat de către Nicolai Podolean împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2009 (f.d.40-41,56-58). La acel moment decizia Curții de Apel Bălți nu a fost contestată cu recurs de către Consiliul raional Ungheni, astfel încît să se pună la îndoială data nașterii și patronimicul lui Podolean Nicolai. Astfel, Curtea Supremă de Justiție indică faptul că respingerea acțiunii după rejudecarea cauzei din aceste motive (adică lipsa relațiilor de rudenie) duce la o înrăutățire a situației lui Nicolai Podolean în propriul recurs.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, a fost admis apelul declarat de Nicolai Podolean. A fost casată hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 12 noiembrie 2010 și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea depusă de Nicolai Podolean a fost admisă parțial. A fost încasat din contul Consiliului raional Ungheni în beneficiul reclamantului suma de 130350 lei, prejudiciu material legat de confiscarea averii în urma represiunilor politice.

La 27 iunie 2013, Consiliul raional Ungheni a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii lui Nicolai Podolean.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Astfel, recursul declarat la 27 iunie 2013 se consideră depus în termen.

Recurentul, Consiliul raional Ungheni, în motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a încălcat normele de drept procedural și material, nu a constatat și elucidat circumstanțele care au importanță pentru examinarea justă a pricinii.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 25 iulie 2013, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Nicolai Podolean cererea de recurs depusă de Consiliul raional Ungheni cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea pricinii, partea nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 04 septembrie 2013 recursul declarat de Consiliul raional Ungheni a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea deciziei atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat în limitele invocate, pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Art. 1 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice prevede că represiune politică se consideră curmarea de vieți omenești, măsurile de constrângere întreprinse de către stat față de cetățeni din motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă de privațiune de libertate, deportare, exilare, trimitere la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, expulzare din țară și lipsire de cetățenie, expropriere, internare forțată în instituții de psihiatrie, sub altă formă de limitare a drepturilor și libertăților persoanelor declarate periculoase din punct de vedere social pentru stat sau pentru regimul politic, realizate în baza deciziilor organelor de stat administrative, judiciare și extrajudiciare.

Conform art. 3 al aceleiași legi, sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat.

Din actele cauzei s-a stabilit că Nicolai Podolean este fiul lui Mitrofan Podolean și al Elizavetei Podolean, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. 441570 (f.d. 12).

Prin certificatul nr. 13-2200/89 din 21 august 1990 eliberat lui Nicolai Podolean de către Procuratura R.S.S.M. se confirmă că tatăl acestuia a fost reabilitat (f.d. 6), iar prin certificatul nr. 1-339 din 10 septembrie 1990 eliberat de către Comitetul Securității de stat al R.S.S.M. se confirmă că toți membrii familiei Podolean au fost reabilitați (f.d.11).

La 28 iulie 2008, Nicolai Podolean a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Ungheni solicitând încasarea în beneficiul său din contul Consiliului raional Ungheni prejudiciului material în mărime de 500000 lei și a prejudiciului moral, de asemenea, în mărime de 500000 lei.

Fiind investită cu examinarea pricinii, prima instanță prin hotărârea din 12 noiembrie 2010, a respins acțiunea, indicând faptul că reclamantul nu a prezentat în judecată lista bunurilor confiscate și valoarea acestora, precum și certificat de moștenitor legal, nedovedind că are dreptul să pretindă la averea părinților săi în urma represiunilor politice

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, a fost admis apelul declarat de Nicolai Podolean. A fost casată hotărârea Judecătoriei Ungheni din 12 noiembrie 2010 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Nicolai Podolean a fost admisă parțial. A fost încasat din contul Consiliului raional Ungheni în beneficiul reclamantului suma de 130350 lei, prejudiciu material legat de confiscarea averii în urma represiunilor politice.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind probele administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă a emis o decizie legală.

Instanța de recurs menționează că potrivit art. 12 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitate, li se restituie, la cererea lor sau a moștenitorilor lor, bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia lor. În cazul în care bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie în legătură cu represiunile politice nu pot fi restituite, valoarea acestora se recuperează prin achitarea de compensații, în baza cererii depuse de persoanele reabilitate sau de moștenitorii acestora. Restituirea bunurilor, recuperarea valorii bunurilor ce nu pot fi restituite se efectuează, în baza cererii, din contul bugetului de stat, prin transferuri către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și către bugetul municipiului Bălți. Cererile de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora se examinează de către comisiile special create în acest scop. Modul de recuperare a valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice se aprobă de către Guvern. În cazul în care bunurile nu s-au păstrat sau nu pot fi restituite în natură, fiind privatizate în condițiile legii, se recuperează valoarea lor în formă de compensație bănească sau de valori materiale, luându-se ca bază prețurile de piață în vigoare la data examinării cererii.

La același articol este prevăzută modalitatea de determinare a valorii bunurilor. Astfel, bunurile imobiliare se evaluează în baza calculelor efectuate de oficiul

cadastral teritorial, conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii, iar costul animalelor domestice, al păsărilor, al produselor agricole, al altor bunuri se stabilește conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii.

Potrivit actului Comisiei Primăriei din 06 martie 2007 a fost confirmată lista bunurilor de valoare a familiei Podoleanu pe care le dețineau în gospodărie pînă la data cînd au fost supuși represiunilor politice (f.d.8).

De asemenea, în baza certificatului eliberat de către Biroul Executiv Cooperativa de Consum Pîrlița este confirmat costul bunurilor la 13 aprilie 2008 (f.d. 7).

În privința compensării valorii bunurilor imobile solicitate de către Nicolai Podolean în acțiunea depusă, instanța de recurs consideră neîntemeiată această cerință, deoarece reclamantul nu a prezentat careva probe referitor la calculele efectuate de oficiul cadastral teritorial, conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii. Mai mult decît atît, în ședința de judecată, Nicolai Podolean a renunțat la capătul de cerere privind compensarea valorii bunurilor imobile, preținzînd doar la suma de bani stabilită conform certificatului eliberat de către Biroul Executiv Cooperativa de Consum Pîrlița (f.d. 16).

În această ordine de idei, pornind de la probele anexate la materialele dosarului (f.d. 7, 8), Colegiul consideră că instanța de apel corect a concluzionat că valoarea bunurilor solicitate de către Nicolai Podolean constituie echivalentul a 139350 lei, sumă ce urmează a fi încasată de la pîrît.

Concomitent urmează a fi menționat că Nicolai Podolean în ședința de judecată din 30 mai 2013 a renunțat și de la încasarea prejudiciului moral în mărime de 500000 lei, fapt admis de către instanță printr-o încheiere protocolară (f.d. 18, Vol.II).

În opinia instanței de recurs nu era necesar ca instanța de apel să motiveze respingerea acestui capăt de cerere din moment ce apelantul a renunțat la cerința privind încasarea prejudiciului moral.

Prin urmare, nu pot fi reținute argumentele reprezentantului Consiliului raional Ungheni că cererea lui Nicolai Podolean a fost examinată deja o dată de către comisia specială și adoptată o decizie în acest sens.

Or, prin decizia Comitetului executiv raional Ungheni nr. 3/3 din 29 martie 1994, s-a hotărît de a-i restitui mamei reclamantului, Elizaveta Podolean, despăgubirea în mărime de 90000 ruble, pe cînd reclamantul a depus cerere în calitate de persoană supusă represiunilor.

Mai mult decît atît, Elizaveta Podolean, conform certificatului, a decedat în anul 1990, în timp ce decizia prin care s-a dispus achitarea compensațiilor în mărime de 90000 ruble datează din 1994 (f.d.5, 13).

Cît privește alegația recurentului despre faptul că Nicolai Podolean urma să prezinte certificatul de moștenitor, acest argument nu poate fi reținut de către instanța de judecată și se respinge ca neîntemeiat, deoarece la materialele dosarului este anexat certificatul din 26 aprilie 2010 eliberat de Primăria comunei Zagarancea, care confirmă că Nicolai Podolean este moștenitor de gradul I al Elizavetei Podolean (f.d. 112). Potrivit art. 1558 alin. (1) Cod Civil, dacă nu s-a făcut dovada existenței unor bunuri în patrimoniul defunctului ori determinarea acestora necesită operațiuni de durată și moștenitorii solicită să li se stabilească numai calitatea, se poate emite certificat de calitate de moștenitor.

Având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material și procedural, a verificat și apreciat probele administrate în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă și a adoptat o decizie legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către reprezentantul Consiliului raional Ungheni în cererea de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține decizia contestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Consiliul raional Ungheni.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 30 mai 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolai Podolean împotriva Consiliului raional Ungheni cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea

Ion Corolevschi